

EL TEMPS

DIRECCIÓ, ADMINISTRACIÓ, PUBLICITAT I VENDES: Avda. del Baró de Càrcer, 40, 13. 46001 València. Telèfon: (96) 352 48 69. Fax: (96) 352 09 83.

REDACCIÓ DE BARCELONA: Carrer de Casanova, 46, 4-2. 08011 Barcelona. Telèfon: (93) 451 03 75 i 323 00 71. Fax: (93) 323 35 41.

REDACCIÓ DE MALLORCA: Plaça del Mercat, 4, 4rt, B. 07001 Palma de Mallorca. Telèfon i Fax: (971) 72 07 63.

EDITA: Edicions del País Valencià, SA.
EDITOR: Eliseu Climent.

DIRECTORA: Assumpció Maresma.

CAP DE REDACCIÓ: Joan Vila i Triadó.

REDACCIÓ DE VALÈNCIA: Miquel Alberola, Vicent Lafora, Joan Morales, Ignasi Pellicer, Jordi Sebastià, Rafa Gil (Fotògraf) i Lola Carrasco (Secretària de redacció).

REDACCIÓ DE BARCELONA: Oriol Malló, Pere Martí, Eduard Voltas i Mercè Montoliu (Secretària de redacció).

REDACCIÓ DE PALMA: Miquel Payeras.

CORRESPONSALS: Francesc Robert (Andorra), Pere Codonyan (Perpinyà).

RÚBRICUES: Jordi Balló, Ramon Barnils, Pere Calders, Fabià Estapé, Vicent Parat, J. J. Pérez Benlloch, Ferran Torrent.

COL·LABORADORS: E. Aguilera, J. Alandes, S. Alcalà, A. Alfaro, F. M. Anton, L. Bonada, F. Bueno, F. de P. Burguera, X. Bussé, J. A. Benach, F. Caballero, R. de la Calle, A. Castel, E. T. Climent, J. Comellas, A. Cort, S. Cucurella, M. Domínguez, X. Duran, M. Ferrando, L. Ferri, V. Franch, X. Fuster, C. Gàmez, J. L. Guamer, D. P. Grau, A. Guasch, J. M. Játiva, J. M. Lloró, J. Mari, X. Mínguez, J. F. Mira, J. Morell, J. M. Oleaque, M. Ollé, T. Picazo, M. Porta Perales, P. Quintana, A. Reig, J. Reus, M. Serra, J. L. Sira, M. Soler, M. Vicent, E. Vizcarra.

COL·LABORADORS GRÀFICS: S. Llosa, D. Orrit i C. Puértolas.

ARXIU: Jesús Prats (Fotografia), Rosa Serrano (Documentació).

PUBLICITAT I PROMOCIÓ: Franal, Associats. València, Tel. (96) 351 05 80. Barcelona, Tel. (93) 451 03 75. Mallorca, Tel. (971) 72 07 63.

SUBSCRIPCIONS: Xelo Tortosa.

PRODUCCIÓ: Josep Agustí i Lem Cabanas (Correcció lingüística), Lina Casanovas (Maquetació), Rosanna Puchades (Textos).

DISSENY DE PORTADA I GRÀFICS: Víctor Navarro.

TRACTAMENT ELECTRÒNIC D'IMATGES: Eina Edicions, SL.

FOTOMECÀNICA: Añón.

IMPRESSIÓ: Rivadeneyra, SA.

DIPÒSIT LEGAL: V-853-1984.

Cap part d'aquesta publicació pot ser produïda per cap mitjà, ja siga mecànic, fotoquímica, electroòptica, magnètica, de fotocòpia, o qualsevol altre, sense permís de l'editor.

La intervenció a Bòsnia, un acte de justícia

El camí perquè passe el pitjor a Bòsnia està aplanat. El massís d'Igman, l'últim bastió de l'exèrcit bosnià, ha caigut en mans sèrbies. D'aquesta manera, es tanca, quinze mesos després d'haver-se iniciat, l'anell de ferro sobre Sarajevo. Bòsnia-Herzegovina pot tenir aviat un tràgic lloc d'honor en la memòria d'Europa. Forma part "del que hauria pogut ser"; un estat nacional, multiètnic, on els drets dels ciutadans —perquè tots eren bosnians— passen per damunt de les fidelitats del clan. La destrucció d'aquest estat sobirà només necessita, a hores d'ara, el vist-i-plau de les víctimes, i les víctimes saben, des d'aquesta primera setmana d'agost, que, a més de perdre la guerra, els pot tocar perdre la dignitat. Als Balcans, dignitat és una paraula inútil. Lord Owen qualifica la dignitat d'"intransigència" i culpa aquells que encara hi creuen de manca de realisme. Realisme i dignitat són necessàriament incompatibles. Realisme era acceptar que Bòsnia s'integrara, tota, als dominis de la gran Sèrbia. Per por i prudència. Per realisme, vaja. No hauria fet falta que l'exèrcit entrara en acció immediatament. Però, com que el descontentament hauria estat massa fort, al final s'hauria repetit l'escenari del Kossovè. Una majoria social condemnada al silenci pendent, dia i nit, de la tolerància medieval de les milícies sèrbies. Dignitat hauria de ser mantenir l'única sentència vàlida per a la comunitat internacional: convertir el reconeixement de Bòsnia-Herzegovina com a membre de ple dret de les Nacions Unides en un mandat imperatiu de defensa multinacional. Quan aquest país va ser atacat per forces militars dependents d'un govern estranger, és a dir, de Sèrbia, s'havia de defensar Bòsnia. Encara que alguns estats europeus hagueren decidit que Sèrbia no era aquesta potència estrangera sinó l'ordenador hegemònic dels Balcans, les Nacions Unides tenien tots els elements morals i legals per a defensar la integritat de Bòsnia-Herzegovina. No per caritat. Per realisme d'u-

na altra mena. Pel realisme que França, Gran Bretanya i Espanya no volen percebre. Un procés de genocidi ètnic a Bòsnia tindrà, com a conclusió òbvia, la destrucció de tota la trama de relacions econòmiques, polítiques i culturals que configuren i donen sentit a un país. I un país és territori. La desaparició d'aquest territori —físic i mental— provocarà, i de fet ja ho està fent, una diàspora que pot afectar almenys dos milions de persones.

Aturar l'última gran mortaldat a Sarajevo és imprescindible, és un acte de justícia ineludible, encara que tardà. Si finalment, hi ha una ac-

tuació sobre posicions sèrbies, per part exclusivament de forces nord-americanes s'hauria d'anar molt més enllà. En termes de futur. Vestir, alimentar i mantenir vives 350.000 persones és tècnicament viable. Destruir les bateries sèrbies que envolten Sarajevo és una mesura seriosa per evitar l'assassinat col·lectiu d'aquesta ciutat. Però, una volta enllestida aquesta acció, seria incoherent no plantejar-se la recuperació del territori ocupat per serbis i croats. Només així Sarajevo, i lligada al seu rerepaís, podrà sobreviure com a capital d'un estat lliure. En cas contrari, l'estratègia dels bombarders americans acabaria sent infinitament perversa. Tan perversa com ha estat l'estratègia de la soga humanitària que els ha aplicat la vella Europa: deixar els bosnians vius, desarmats i humiliats. I la vergonya continuaria.

